

Motion till riksdagen 2016/17:2472

av **Håkan Svenneling m.fl. (V)**

Ett vitaliserat mål för ägandet av SBAB

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ändra ägardirektiven på så sätt att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet och därigenom bli ett samhällsnyttigt företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SBAB bör få i uppdrag att se över hur de kan bidra till att finansiera lån för företag på landsbygden och vilka särskilda aspekter som då bör beaktas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SBAB bör få i uppdrag att aktivt arbeta med att utveckla lösningar för produktutveckling för små och medelstora företag i syfte att utgöra ett komplement till marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

En god service i hela landet

SBAB Bank AB är ett statligt aktiebolag som bedriver verksamhet på bolånemarknaden. Banken erbjuder lån och sparande till privatpersoner, bostadsrättsföreningar och fastighetsbolag i Sverige. SBAB är ett av de statliga M-bolagen, dvs. att man drivs med krav på marknadsmässighet, men utan samhällsuppdrag. Bolaget verkar därmed med vinstkrav och full konkurrens. SBAB:s avkastningskrav är i dag minst 10 procent av det egna kapitalet.

Vintern 2014 meddelade SBAB att man avsåg att försämra servicen till och villkoren för företagskunder och bostadsrättsföreningar utanför de tre storstadsregionerna och vissa högskole- och tillväxtorter. Fokus skulle i stället läggas på södra Sverige. Det var tydligt att SBAB i synnerhet avsåg att nedprioritera Norrland. SBAB meddelade kort och gott att kunder på landsbygden inte är intressanta, uppenbarligen med regeringens goda minne enligt de svar som näringsministern gav på skriftlig fråga i riksdagen.

SBAB:s verksamhetsmål utgår i första hand från att bolaget ska vara värdeskapande och i andra hand bidra till mångfald och konkurrens på bolånemarknaden. Men Riksrevisionens rapport SBAB – mervärde, mångfald och konkurrens? (RiR 2012:19) beskriver målen som otydliga. Granskningen konstaterar att det är svårt att ens bedöma om bolaget skapar något mervärde för skattebetalarna.

Uppdraget för SBAB som en statlig bank på en privat marknad måste bli tydligare. Vänsterpartiet menar att staten bör använda sitt ägarskap för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål. De statliga bolagen ska användas för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt, ekologiskt hållbart, öka konkurrenskraften och inte minst för att jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd. Statliga bolags egentliga ägare är alla som bor i Sverige, inte regeringen. Därför borde SBAB:s tjänster och service vara tillgängliga för alla ägare. Ett viktigt mål för ägandet av SBAB bör därför vara en god bankservice och bra lånevillkor för bankkunder i hela landet.

Den statliga servicen måste generellt ökas och förbättras på landsbygden. En tredjedel av Sveriges befolkning bor i landsbygdskommuner och 37 procent av Sveriges företag har sin verksamhet där. Samtidigt har vi under lång tid kunnat se en avveckling av samhällsservice där staten bär ett stort ansvar. Servicen på mindre orter urholkas och livsvillkoren försämras. Det leder sammantaget till att det blir allt svårare att bo, bedriva verksamhet och arbeta på landsbygden.

Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska inte gå före samhällsnyttan. Om vi ska kunna hålla ihop och skapa förutsättningar för utveckling i hela Sverige måste vi ha likvärdiga grundläggande förutsättningar oavsett var vi bor. Möjligheterna till schyssta lånevillkor från en statlig bank ska vara lika över hela landet. Att regeringen inte motsatt sig SBAB:s agerande genom ändrade ägardirektiv visar ett tydligt ointresse för alla som bor norr om Dalälven.

Den parlamentariska landsbygdskommittén ska i januari 2017 lämna förslag till inriktning och utformning av en sammanhållen politik för en långsiktigt hållbar utveckling i Sveriges landsbygder. Förslagen ska bl.a. utgå från en analys av vilka insatser som är mest effektiva för att främja tillväxt, sysselsättning och boende på landsbygden. I kommittédirektivet anges också att möjligheterna till företagande i hela Sverige ska stärkas genom en politik för landsbygden som sätter jobbskapande i fokus. Dessutom bör den statliga servicen och närvaron på landsbygden säkras och förbättras. Detta är en inriktning som Vänsterpartiet medverkat till och som vi är mycket angelägna om. SBAB:s agerande står dock i direkt kontrast till den inriktning på landsbygdspolitiken som regeringen sagt sig vilja ha och som kommittén fått i uppdrag att utreda.

I sitt delbetänkande beskriver den parlamentariska landsbygdskommittén hur nedläggningen av lokala bankkontor och bristande kunskap om lokala förhållanden drabbar boende och företagare på landsbygden. SBAB har självt uttryckt att man inte har möjlighet att upprätthålla en hög kvalitet i hela landet och därför valt att prioritera storstadsområdena. Att ett statligt bolag helt resignerar inför oförmågan att upprätthålla en god kvalitet måste betraktas som ett fatalt misslyckande.

SBAB bör användas i direkt motsatt riktning. I stället för att avveckla sin utlåning till stora delar av landet borde SBAB komplettera marknadens bristande utlåning på landsbygden. SBAB borde t.ex. som marknadskompletterande bank stödja nybyggnation på landsbygden genom lånemodeller som gör det möjligt att bygga nytt även där marknadspriset är lågt. Regeringen bör därför ändra ägardirektiven på så sätt att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet och därigenom bli

ett samhällsnyttigt företag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Omständigheterna kring att driva företag varierar beroende på var i Sverige man verkar. Andelen enmansföretag och företag med låg omsättning är t.ex. större på landsbygden och många gånger fungerar marknaden utifrån särskilda förutsättningar. Därför bör SBAB få i uppdrag att se över hur de kan bidra till att finansiera lån för företag på landsbygden och vilka särskilda aspekter som bör beaktas i detta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Genom att arbeta med produktutveckling skulle SBAB dessutom på ett konkret sätt öka finansieringsmöjligheterna för små och nystartade företag på landsbygden. SBAB bör därför få i uppdrag att aktivt arbeta med att utveckla lösningar för produktutveckling för små och medelstora företag i syfte att utgöra ett komplement till marknaden. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Håkan Svenneling (V)

Stig Henriksson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Hans Linde (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Emma Wallrup (V)